

اصلاح اقتصاد کشور در گرو تعیین تکلیف رابطه اقتصاد و سیاست است

غلامحسین شافعی خواستار توجه دولت سیزدهم به منطق علم اقتصاد در اداره امور کشور و همچنین گفت‌وگوی صادقانه با مردم، نهادهای مدنی و گروه‌های مرجع برای عبور از مشکلات شد.

غلامحسین شافعی در پانزدهمین نشست دوره نهم هیات نمایندگان اتاق ایران، ضمن برشمردن برخی مشکلات اقتصادی و اجتماعی کشور، خواستار توجه دولت سیزدهم به منطق علم اقتصاد در اداره امور کشور و همچنین گفت‌وگوی صادقانه با مردم، نهادهای مدنی و گروه‌های مرجع برای عبور از مشکلات شد.

رئیس اتاق ایران مسائل اقتصادی کشور را نه منتسب به عملکرد یک شخص یا یک تیم، بلکه مرتبط با سنت‌های غلط موجود در ساختار تخصیص منابع دانست. شافعی تأکید کرد: «به نظر می‌رسد مسائل اقتصادی در ایران بیش از آنکه به هنر مدیریت مربوط باشد، به میزان مقید بودن به آموزه‌های دانش اقتصاد و رابطه اقتصاد و سیاست مربوط است.»

رئیس پارلمان بخش خصوصی مهم‌ترین و کلیدی‌ترین اقدام برای بازگرداندن منطق به اقتصاد را از طریق اجماع در دولت و کلیه ارکان نظام بر دو موضوع دانست اول، رابطه اقتصاد و سیاست در سطح داخلی و بین‌المللی و دوم افزایش رشد اقتصادی.

غلامحسین شافعی در این نشست که به صورت مجازی برگزار شد، با اشاره به آغاز فعالیت انتخاباتی ابراهیم رئیسی از اتاق ایران، گفت: «شروع فعالیت‌های انتخاباتی رئیس‌جمهور منتخب از خانه فعالان اقتصادی، پیامی مهم و امیدوارکننده داشت و اتاق ایران و 34 اتاق استانی و نزدیک به 500 تشکل آماده‌اند برای تغییر یک رویکرد جدی برای اقتصاد ایران از تمام‌توان خود استفاده کنند.»

متن کامل سخنان رئیس اتاق ایران به این شرح است:

قبل از هر چیز لازم است به حجت‌الاسلام والمسلمین جناب دکتر رئیسی به عنوان رئیس‌جمهور منتخب تبریک عرض کنم و برای ایشان از خداوندان متعال توفیق در انجام این مسئولیت سنگین را خواستارم. از طرف هیات نمایندگان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران از زحمات و تلاش‌های جناب دکتر روحانی و همکاران ایشان تشکر می‌کنم. همچنین انتصاب جناب آقای محسنی اژه‌ای را به ریاست قوه قضائیه که وظیفه مهم دادگستری از طریق حفاظت از قوانین و مقررات را بر عهده دارد تبریک عرض می‌کنم.

شروع به کار هر دولت جدیدی، بارقه‌های امید به تغییر در جهت حل مشکلات از جمله مشکلات اقتصادی را در دل مردم و فعالان اقتصادی پدید می‌آورد، اما نگاهی تاریخی به کارنامه دولت‌های پیشین نشان می‌دهد که به رغم گرایش‌های مختلف جناحی و فکری در هر یک از دولت‌ها و زحمات فراوانی که مسئولان کشور متقبل می‌شوند، در عمل گرفتاری‌ها و مشکلات اساسی کشور حل نشده است و با گذشت زمان به تعداد آنها نیز افزوده شده است.

بازخوانی تجارب تاریخی کشور در سیاست‌گذاری برای بهبود وضعیت اقتصاد نشان می‌دهد مهم‌ترین عامل توضیح‌دهنده توفیق کم در مسائل، غفلت از رعایت منطق علمی در سیاست‌گذاری‌ها از جمله در حوزه مسائل اقتصادی بوده است.

جناب آقای رئیسی؛ نه خواست آقای احمدی نژاد بود که کشور را با میانگین رشد اقتصادی حدود 4.5 درصدی تحویل بگیرد و با میانگین رشد 3.3 درصدی در طول دوره خود تحویل بدهد. نه خواست آقای احمدی نژاد بود که کشور را با تورم 15 درصدی و نرخ دلار 850 تومانی تحویل بگیرد و با نرخ تورم 30 درصدی و نرخ دلار 3 هزار و 500 تومانی تحویل دهد و نه خواست آقای روحانی بود که زمان تحویل کشور نرخ تورم 42 درصد و نرخ دلار حدود 25 هزار تومان باشد. این ساده‌اندیشی است که همه این اتفاقات را فقط و فقط به عملکرد یک شخص یا یک تیم منتسب کنیم؛ واقعیت آن است که اگر افراد دیگری که هنر مدیریت بهتری دارند بازم در ساختار تخصیص منابع موجود با سنت‌های غلط تحکیم شده در آن بنشینند، وضعیت بهبود نخواهد یافت. به نظر می‌رسد مسائل اقتصادی در ایران بیش از آنکه به هنر مدیریت مربوط باشد، به میزان مقید بودن به آموزه‌های دانش اقتصاد و رابطه اقتصاد و سیاست مربوط است.

جناب آقای رئیسی؛ لازم نیست که این جانب برای جنابعالی و در محضر اعضای محترم هیات نمایندگان اتاق ایران که خود در صف مقدم تولید و تجارت هستند، فهرست مشکلات فعلی اقتصادی و اجتماعی ایران که در هم آمیخته‌اند را بازگو کنم. به ذکر این چند جمله بسنده می‌کنم که کشور به لحاظ رشد اقتصادی، تورم، توزیع درآمد و فقر، سرمایه‌گذاری، کسری بودجه و ناترازی منابع و مصارف بانکی و نظام بازنشستگی در وضعیت نامناسبی است. به این اینها اضافه کنید مسائلی که کشور در منابع پایه مانند آب، خاک، محیط زیست و انرژی با آن روبروست. از همه این‌ها مهم‌تر، تنزل سرمایه اجتماعی و امید به آینده مطلوب در کشور است. اعتماد مردم و همراهی آنها با دولت برای حل مسائل و امید به آینده شرط کافی برای اجرای اصلاحات ساختاری است که متأسفانه چندان وضعیت مطلوبی ندارد.

اتاق ایران به عنوان نماینده بخش خصوصی و مشاور قوای سه‌گانه، دو توصیه مهم به دولت جدید دارد؛ اول، پایبندی به منطق علم اقتصاد و رعایت بایسته‌های اقتصادی در سیاست‌گذاری. دوم، گفت‌وگوی صادقانه و مشورت دائمی با مردم، نهادهای مدنی و گروه‌های مرجع و نخبان برای افزایش سرمایه اجتماعی.

مهم‌ترین و کلیدی‌ترین اقدام به منظور بازگرداندن منطق به اقتصاد از طریق اجماع در دولت و کلیه ارکان نظام بر دو موضوع است: اول تعیین تکلیف رابطه اقتصاد و سیاست در سطح داخلی و بین‌المللی و دوم افزایش رشد اقتصادی.

اگر اقتصاد اولویت اول کشور است، سیاست داخلی و سیاست خارجی باید در خدمت دستیابی به اهداف چنین اولویتی تنظیم شود. واضح است که برای رفع بی‌ثباتی در اقتصاد کلان کشور و بهبود وضعیت معیشتی مردم، تنها رفع تحریم‌ها و رفع اختلاف با کشورهای منطقه و قدرت‌های جهانی کافی نیست؛ اما صادقانه باید پذیرفت در شرایط تحریمی، رشد اقتصادی پایدار و ثبات اقتصادی به وجود نخواهد آمد.

عملکرد اقتصاد کشور به طور مستقیم و غیرمستقیم از تحریم‌ها تأثیر پذیرفته است و بخش زیادی از انرژی مسئولان تراز اول کشور به جای فرصت‌آفرینی برای استفاده از مزیت‌های کشور در عرصه بین‌المللی و منطقه‌ای صرف مدیریت روزمره اقتصاد کشور و به اصطلاح دور زدن تحریم‌ها شده است.

تصمیم‌گیری درست درباره این موضوع یکی از آزمون‌های مهم پیش روی دولت جدید است. حل مسائل کشور از کم‌آبی و حال ناخوش هورالعظیم گرفته تا بی‌برقی صنایع و معادن کشور و از مبارزه با کرونا گرفته تا تأمین سرمایه در گردش برای تولید، نیازمند بازبازی توان برنامه‌ریزی و توان اجرایی کشور است.

بخش خصوصی معتقد است اگر وضع اقتصادی عمومی مردم و به ویژه کارگران مناسب نیست، اگر دولت دچار کسری بودجه مزمن است، اگر وضعیت صندوق‌های بازنشستگی و بازنشستگان نامساعد است و اگر سرمایه‌گذاری افت کرده و ده‌ها اگر دیگر، دو دلیل عمده دارد؛ اول نامناسب بودن وضعیت تولید و ثروت‌آفرینی در کشور و دوم، عدم شایسته‌سالاری در انتخاب مدیران ارشد و تحکیم ساختارهای غلط توسط آنها.

زمینه‌سازی برای درمان رشد اقتصاد، در گرو بهبود محیط کسب و کار و بسترسازی برای ورود سهل سرمایه‌گذاران و کارآفرینان به عرصه فعالیت‌های مولد اقتصاد است. عنایت داشته باشید که محیط کسب و کار نتیجه و محصول یک مجموعه سیاست است؛ از تنش‌زدایی و توسعه روابط بین‌الملل گرفته تا توسعه دولت الکترونیک و سهل‌کردن فرایندهایی که تولید درگیر آن است. لذا انتظار بر آن

است که دولت جدید با تغییر رویکرد نسبت به دولت های پیشین، بهبود محیط کسب و کار را فراتر از بهبود اعداد و ارقام در گزارش های داخلی و خارجی و اجرای برخی از اقدامات مقطعی و نمادین موردتوجه قرار دهد.

بازخوانی تجارب موفق در خصوص بهبود محیط کسب و کار در کشورهای دیگر نظیر چین و ترکیه نشان می دهد که برقراری ثبات اقتصادی پیش نیاز بهبود محیط کسب و کار است و پس از آن اصلاح رویه های اجرایی در بهبود محیط کسب و کار هستند و شاه کلید ساده سازی رویه ها، توسعه دولت الکترونیک است که بیش از قانون گذاری اهمیت دارد.

تغییر دولت و ریل اجرایی کشور در زمانی مطرح می شود که اقتصاد و جامعه ایران در وضعیت بسیار حساسی قرار گرفته است که شاید بتوان گفت در تاریخ معاصر این مرز و بوم اگر بی سابقه نباشد، کم سابقه است. این وضعیت ایجاب می کند که خبرگان کشور، نهادهای مدنی و صنفی و جامعه دانشگاهی و تشکل های اقتصادی، همه توان علمی و تجربیات زی قیمت خود را در اختیار دولت و مجلس و قوه قضائیه قرار دهند. در همین راستا اتاق ایران در دوران انتخابات در قالب دو گزارش مهم، هم دیدگاه های گنج آفرین اقتصادی و هم انتظارات فعالان اقتصادی را برای کاندیداهای محترم و مردم تشریح کرد و طی چند روز آینده نیز ویرایش نهایی گزارش خود را برای دولت منتخب ارسال خواهد کرد. امید داریم این تلاش ها و نظرات در طراحی سیاست های آتی مفید واقع شود.

شروع فعالیت های انتخاباتی رئیس جمهور منتخب از خانه فعالان اقتصادی، پیامی مهم و امیدوارکننده داشت و اتاق ایران و 34 اتاق استانی و نزدیک به 500 تشکل آماده اند برای تغییر یک رویکرد جدی برای اقتصاد ایران از تمام توان خود استفاده کنند.